

Història de l'antropologia

Codi: 101276
Crèdits: 12

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500256 Antropologia Social i Cultural	OB	2	A

Professor de contacte

Nom: Maria Montserrat Clua Fainé
Correu electrònic: Montserrat.Clua@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)
Grup íntegre en anglès: No
Grup íntegre en català: Sí
Grup íntegre en espanyol: No

Equip docent

Jose Sanchez Garcia

Prerequisits

Aquesta assignatura no té prerequisits.

Objectius

Es tracta d'una assignatura anual de segon de grau i traça el desenvolupament històric de l'antropologia des de la seva consolidació com a disciplina acadèmica a la segona meitat del segle XIX fins als principals desenvolupaments teòrics posteriors a la Segona Guerra Mundial.

El seu objectiu formatiu primordial és donar coherència històrica a les lectures que es fan de forma dispersa i que són sistematitzades de maneres molt diferents a la resta de les assignatures del grau. En finalitzar el curs l'alumnat hauria de ser capaç de donar raó de:

- Les característiques generals, teòriques i metodològiques de les diferents escoles o corrents que s'han succeït en la història de l'antropologia;
- Les tesis i desenvolupaments principals de cadascun dels/les autors/es considerats/des.

Competències

- Aprendre la diversitat cultural a través de l'etnografia i avaluar críticament els materials etnogràfics com a coneixement de contextos locals i com a proposta de models teòrics.
- Demostrar que es coneix i es comprèn la història de la teoria antropològica i la gènesi dels seus conceptes bàsics.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.

- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Utilitzar el corpus etnogràfic i teòric de la disciplina amb capacitat d'anàlisi crítica i de síntesi.

Resultats d'aprenentatge

1. Avaluar críticament els materials etnogràfics com a proposta de models teòrics.
2. Establir la connexió històrica entre el coneixement etnogràfic i el desenvolupament teòric.
3. Explicar aspectes de la història de la ciència utilitzant la terminologia pròpia de la disciplina.
4. Exposar els conceptes propis de la història de la ciència.
5. Identificar els desenvolupaments disciplinaris recents i la vinculació de la teoria antropològica amb les disciplines socials afins en el seu desenvolupament històric i en les tendències interdisciplinàries actuals.
6. Identificar els elements clau de la tradició cultural occidental a partir del segle XIX fins a l'actualitat.
7. Identificar les idees principals i les secundàries i expressar-les amb correcció lingüística.
8. Identificar les teories sobre l'espècie humana en la seva relació amb la producció de la societat i la cultura.
9. Integrar de manera holística els desenvolupaments dels camps clàssics de l'antropologia.
10. Reconèixer i interpretar les principals orientacions teòriques al llarg de la història de la disciplina des del segle XIX fins a l'actualitat.
11. Utilitzar els conceptes bàsics de la teoria antropològica.

Continguts

BLOC TEMÀTIC I. ELS ANTECEDENTS DE L'ANTROPOLOGIA

1. Què és l'antropologia.
2. ¿Quina història de quina antropologia? Antropologies centrals i perifèriques.
3. La reflexió sobre l'alteritat en la Antiguitat i l'Edat Mitjana.
4. El descobriment de "l'altre" al Renaixement i el silenci barroc.
5. Els antecedents immediats dels treballs antropològics de l'I lustració.

BLOC TEMÀTIC II. L'EVOLUCIONISME VICTORIÀ

1. L'emergència de l'antropologia acadèmica.
2. Aspectes de teoria i mètode de l'orientació evolucionista.
3. L. H. Morgan, paradigma d'autor evolucionista (1818-1881).

BLOC TEMÀTIC III. EL DIFUSIONISME. EL PENSAMENT HISTÒRIC EN ANTROPOLOGIA

1. Aspectes de teoria i mètode de l'orientació difusionista.
2. Les variants nacionals del difusionisme.
3. L'aportació de Franz Boas (1858-1942).

BLOC TEMÀTIC IV. L'ANTROPOLOGIA CULTURAL AMERICANA I L'ESCOLA DE CULTURA I PERSONALITAT

1. El desenvolupament històric de l'antropologia cultural als Estats Units.
2. L'escola de Cultura i personalitat. Influències i fases.
3. L'aportació de R. F. Benedict (1887-1948).

BLOC TEMÀTIC V. EL FUNCIONALISME BRITÀNIC

1. El desenvolupament general de l'antropologia social en Gran Bretanya.

2. Funcionalisme i funcionalismes: discrepàncies al si de l'escola funcionalista.
3. Aspectes de teoria i mètode de l'orientació funcionalista.
4. L'aportació de B. Malinowski (1902-1942).

BLOC TEMÀTIC VI. L'ESTRUCTURALISME DE LÉVI-STRAUSS

1. El desenvolupament general de l'Ethnologie a França
2. L'estructuralisme, una escola, un mètode, una activitat?
3. Claude Lévi- Strauss (I): com s'arriba a ser estructuralista.
4. Claude Lévi- Strauss (II), l'estructuralisme ingenu (1942-1952): l'aplicació del mètode estructural a l'estudi del parentiu.
5. Claude Lévi- Strauss (III), l'estructuralisme generalitzat (1964-1973): l'estudi sistemàtic del mite.

BLOC TEMÀTIC VII. LES ANTROPOLOGIES NACIONALS DESPRÉS DE LA SEGONA GUERRA MUNDIAL

1. França després de Lévi- Strauss: altres estructuralismes (L. Dumont, P. Clastres) i l'estructuralisme marxista.
2. Els hereus del funcionalisme britànic: E.E. Evans-Pritchard (1902-1973) i les noves línies funcionalistes (M. Gluckman, E. Leach) i simbolistes (V. Turner, M. Douglas).
3. L'antropologia americana durant i després de la IIª Guerra Mundial: materialistes versus simbolistes (Marvin Harris i Marshall Sahlins).

Metodologia

Classes teòriques i pràctiques dirigides pel professorat: Classes magistrals amb suport de TIC i seminaris de debat en gran grup i discussió de textos.

Cerca de documentació, lectura de textos, redacció de treballs: Definició de paraules clau i estratègies de cerca i bases de dades bibliogràfiques; lectura comprensiva de textos, recensions i assaigs bibliogràfics en grup i a partir d'una guia per a la seva realització.

Estudi: Realització d'esquemes, mapes conceptuals i resums.

Tutories: Atenció personalitzada a l'estudiant al despatx o a l'aula.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes magistrals	88	3,52	2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11
Seminaris	12	0,48	2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11
Tipus: Supervisades			
Tutories individuals i en grup	5	0,2	2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11
Tipus: Autònomes			
Elaboració de treballs	60	2,4	2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11
Estudi i treball personal	90	3,6	2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11
Lectures obligatòries	25	1	2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11

Avaluació

MATERIAL DOCENT

Per poder seguir el ritme docent del curs, cal que els alumnes realitzin les lectures obligatòries que s'indiquen a l'iniciar el curs. No obstant això, durant el transcurs de les sessions presencials es recomanarà literatura considerada recomanable i complementària que serà anunciada oportunament.

DINÀMICA DE TREBALL

El curs es compon de 7 blocs temàtics. Cada bloc temàtic anirà acompanyat d'una lectura obligatòria (capítol de llibre o article) que serà la base per a la discussió a classe al final de cada bloc temàtic. Les lectures obligatòries complementen els apunts i també serà material a tenir en compte per als treballs d'avaluació. Donada la periodicitat del curs, aquesta assignatura exigeix un seguiment regular. Es recomana llegir les lectures durant el curs, a mesura que es donen els temes i no deixar-les per al final. És convenient treballar bé les lectures (subratllar, fer esquemes i resums) per complementar els apunts.

AVALUACIÓ

1. Mòdul de treballs (35% de la nota final)

- Treball en grup de quatre persones per a l'elaboració d'un treball escrit i una presentació en públic. Aquest treball comptarà amb tres lliuraments parcials abans del lliurament definitiu que seran orientats pel professor

2. Lliurament de comentaris i discussió dels textos de lectura obligatòria (15% de la nota).

- Es faran 8 lectures obligatòries de textos al llarg de l'any que seran avaluats a través d'un exercici individual per a cada text i la seva discussió a classe.

3. Mòdul de proves escrites (50% de la nota final)

- Es faran tres exàmens parcials sobre el temari treballat a classe. Per fer la mitjana amb la resta de notes del curs, cal treure un 4.5 com a qualificació mínima en cada un dels exàmens parcials.

4. Definició de "No Avaluable"

- Es considerarà que un / a alumne / a no és Avaluable si no ha realitzat com a mínim les següents activitats: lliurament d'1 dels 3 lliuraments parcials del treball en grup, de l'activitat d'aula de 4 de les 8 lectures obligatòries i 2 dels 3 exàmens (independentment que els hagi aprovat o no).

NORMES PER A LA PRESENTACIÓ DELS TREBALLS

- El treball en grup ha de tenir una extensió d'entre 8000-14000 paraules, amb lletra Times New Roman 12 i en un espai i mig. És important limitar-se a l'extensió sol·licitada.

- Cal lliurar el treball en grup en la data sol·licitada. Els lliuraments parcials seran degudament informats als alumnes en les tutories que es realitzen. Imprès i en mans del professor a l'hora de classe, llevat que per causes diverses s'acordi una altra cosa. En tots els casos, els terminis estaran especificats al Campus Virtual de l'assignatura. Cal consultar aquesta pàgina regularment. No s'acceptaran els enviats per correu electrònic ni deixats a la bústia o despatx del professor. Aquests treballs constaran com a no presentats.

- A la primera pàgina figurarà els noms dels membres del grup, els NIUs, correus electrònics, el nom de l'assignatura, el grup i la data.

- No es pot utilitzar tinta de colors, plàstics ni enquadernats no reciclables (n'hi ha prou amb una grapa).

- No s'acceptaran treballs que no facin una anàlisi crítica, que no tinguin un títol, un índex (si és prou llarg), que no s'estructurin en paràgrafs o no tinguin una introducció i unes conclusions. Tampoc s'acceptaran treballs amb faltes d'ortografia.

- No s'accepta el plagiat!! Si s'utilitza bibliografia externa, caldrà prendre molta precaució en les cites de les idees d'altres autors, que hauran de presentar explícitament com a tals. Si la cita és literal es posarà entre

cometes. En tot cas, s'ha de fer una referència a continuació de la citació, dins el text i entre parèntesis (CognomAutor, Any: Pàgines), o bé una nota a peu de pàgina. Al final del treball, cal posar la bibliografia citada, completa i exacta. En cas contrari es considerarà plagi i el treball s'avaluarà amb la puntuació 0 (zero).

Per a més informació sobre l'evitació del plagi:

http://wuster.uab.es/web_argumenta_obert/unit_20/tot_t20.html.

I pel que fa a la manera d'referenciar correctament la bibliografia:

http://www.uoc.edu/serveilinguistic/criteris/convencions/referencies_bib.html

- No es valorarà en absolut la informació obtinguda dels documents i de les pàgines web que no constin d'una autoria personal o institucional, reconeguda acadèmicament.

- La còpia (la reproducció total o parcial del treball d'una altra persona) o la realització de qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 (zero), amb independència del procés disciplinari que es pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0.

SOBRE EL CURS I LES TUTORIES

- És responsabilitat de cada estudiant assabentar-se pel seu compte del que s'ha fet a classe en cas d'absència.

- El Campus Virtual serà la via de comunicació del professor amb l'alumnat, a més de les classes. Caldrà que l'estudiant estigui atent a aquesta einavirtual en la qual podrà trobar notícies d'última hora o pautes per a l'estudi dels temes i la realització de la feina.

- Per a qualsevol cosa relacionada amb el curs es pot concertar, de paraula o mitjançant la Missatgeria del Campus Virtual, una visita al despatx del professor. En general, la tutoria es realitzarà dins el termini d'una setmana. També es poden preguntar dubtes molt concrets directament per la Missatgeria del Campus Virtual, però per aquesta via el professor no repetirà res que ja estigui explicat clarament en aquest document o en el mateix Campus Virtual o hagi estat dit a classe.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Lliurament de comentaris i discussió de textos	10%-20%	14	0,56	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11
Lliurament de treballs en grup	30%-50%	1	0,04	2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11
Proves escrites	40%-60%	5	0,2	2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11

Bibliografia

AZCONA, Jesús, **Para comprender la antropología**, Estella, Verbo Divino, 1987 (vol. 1, "La historia"; vol. 2, "La cultu-ra")

BARNARD, Alan & SPENCER, Jonathan: **Encyclopedia of social and Cultural Anthropology**, London: Routledge, 1996 (2002).

BONTE, Pierre & IZARD, Michael: **Diccionario de Etnología y Antropología**, Madrid: Akal, 1996.

BOHANNAN, Paul y GLAZER, Mark, **Antropología. Lecturas**, Barce-lona, McGraw Hill Interameri-cana, 1992

CARO BAROJA, Julio, **Los fundamentos del pensamiento antropológico moderno**, Madrid, CSIC, 1991

DARNELL, Regna (comp.), **Rea-dingsin the History of Anthropology**, New York, Harper & Row Publishers, 1974

DESCOLA, Ph. et alt., **Les idées de l'anthropologie**, París, A. Colin, 1988

ENCICLOPEDIA INTERNACIONAL DE LAS CIENCIAS SOCIALES, dirigida por David L. Sills [Ed. Española, director Vicente Cervera Tomás], Madrid: Aguilar, 1974-1977.

EVANS-PRITCHARD, E.E., **Historia del pensamiento antropológico**, Madrid, Cátedra, 1987

HARRIS, Marvin, **El desarrollo de la teoría antropológica**, Ma-drid, Siglo XXI, 1983

KAHN, J.S. (ed.), **El concepto de cultura: textos fundamenta-les**, B-a-r-c-e-l-o-na, A-n-a-g-r-a-ma, 1975

KAPLAN, D. y MANNERS, R.A., **Introducción crítica a la antropolo-gía cultural**, México, Nueva Imagen, 1979

KILANI, Mondher, **Introduction à l'anthropologie**, París, Editions Payot, 1996

KUPER, Adam, **The Invention of Primitive Society. Transformations of an Illusion**, New York, Routledge, 1988

KUPER, Adam: **Cultura. La versión de los antropólogos**, Barcelona: Paidós, 2001.

LLOBERA, J.R., **La antropología como ciencia**, Barcelona, Ana-grama, 1975 (especialmente, Llobera, J.R.: "Postcriptum: algunas tesis provisionales sobre la naturaleza de la antropología", pág. 373-287)

LOMBARD, J., **L´anthropologie britannique contemporaine**, París, P.U.F., 1972

LOMBARD, J., **Introducción a la etnología**, Madrid, Alianza editorial, 1997

LOWIE, R.H., **Historia de la etnología**, México, F.C.E., 1946

MERCIER, P., **Historia de la antropología**, Madrid, Península, 1995

PALERM, A., **Historia de la etnología: los precursores**, México, Instituto Nacional de Antropología e Historia, 1974

PALERM, A., **Historia de la etnología: los evolucionistas**, M-é-xi-co, I-n-s-t-i-t-uto Nacional de Antropología e Historia, 1976

PALERM, A., **Historia de la etnología: los profesionales britá-nicos**, M-é-xi-co, I-n-s-t-i-t-uto Nacional de Antropología e His-toria, 1977

REYNOSO, C., **Corrientesen antropología contemporánea**, Buenos Aires, Biblos, 1998

ROSSI, I. y O'HIGGINS, E., **Teorías de la cultura y métodos antropológicos**, Barcelona, Anagrama, 1981

SPERBER, D., **El simbolismo en general**, Barcelona: Anthropos, 1988.

STOCKING, G. W., Introduction to **A Franz Boas Reader. The Sha-ping of American Anthropology, 1883-1911**, Chicago, Uni-versity of Chicago Press, 1982

STOCKING, G. W. (ed.), **Observers observed. Essays on Ethnogra-phic Fieldwork [His-tory of An-thropology (I)]**, Madison, Univer-sity of Wiscon-sin Press, 1985

STOCKING, G. W. (ed.), **Functionalism Historicized. Essays on British Social Anthro-pology [History of Anthropology (II)]**, Madison, University of Wisconsin Press, 1984

STOCKING, G. W. (ed.), **Objects and Others. Essays on Museums and Material Culture [History of Anthropology (III)]**, Madison, University of Wisconsin Press, 1985

STOCKING, G. W. (ed.), **Malinowski, Rivers, Benedict and Others. Essays on Culture and Personality [History of Anthropology (IV)]**, Madison, University of Wisconsin Press, 1986

STOCKING, G. W. (ed.), **Bones, bodies and behavior. Essays in Biological Anthropology [History of Anthropology (V)]**, Madison, University of Wisconsin Press, 1988

STOCKING, G. W., **Race, Culture and Evolution. Essays in the History of Anthropology**, Chicago, University of Chicago Press, 1982

STOCKING, G. W., **Victorian Anthropology**, New York, The Free Press, 1987

STOCKING, G. W., **After Tylor. British Social Anthropology, 1888-1951**, London, The Athlone Press, 1999

SAHLINS, Marshall: **Cultura y razón práctica. Contra el utilitarismo en la teoría antropológica**, Barcelona: Gedisa, 1988.

WAAL, Annemarie de, **Imágenes del hombre. Historia del pensamiento antropológico**, Buenos Aires, Amorrortu, 1983